

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 327

van **YASMINE KHERBACHE**

datum: 1 februari 2017

aan **JO VANDEURZEN**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Resolutie bestrijding radicalisering - Deradicaliserings- en re-integratieprogramma's

De resolutie betreffende de bestrijding van gewelddadige radicalisering roept de Vlaamse Regering op "(17°) verschillende categorieën Syriëgangers van elkaar te onderscheiden, en voor elk van hen een gepaste aanpak te voorzien. Ook roept de resolutie de regering op "(19°) teruggekeerde Syriëgangers die niet vervolgd worden en veroordeelde Syriëstrijders die hun straf bijna hebben uitgezeten, te onderwerpen aan een deradicaliseringsprogramma, om mogelijke veiligheidsrisico's zo klein mogelijk te houden." Daarnaast vraagt de resolutie "(20) radicaliserende personen die (nog) niet vertrokken zijn en gedetineerden die dreigen te radicaliseren in de gevangenis te onderwerpen aan individuele re-integratieprogramma's."

Tijdens de plenaire vergadering van 11 januari 2017 zei de minister dat: "er ondertussen twee mensen fulltime bezig zijn met de benadering, met de trajecten, ook met het perspectief op re-integratie, van personen die in een gevangenis verblijven en die door de experts van de bevoegde federale administratie, het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen, worden beschouwd als in aanmerking komend voor een bijzonder penitentiair traject."

Er zijn ongeveer 150 veroordeelden voor terrorisme, maar het aantal gedetineerden dat een potentieel risico vormt, is volgens een inschatting van de Veiligheid van de Staat (VSSE) veel groter namelijk 450 gedetineerden. Momenteel zijn er twee Vlaamse consultants aangenomen om een deradicaliseringstraject op maat voor hen te ontwikkelen.

1. Sinds wanneer zijn de twee vte's (voltijdsequivalenten) officieel van start gegaan in de penitentiaire instellingen?
 - a) In welke penitentiaire instellingen hebben ze reeds contacten gehad?
 - b) Op basis van welke criteria werd er voor die penitentiaire instellingen/gedetineerden gekozen?
2. Hoeveel gedetineerden werden er reeds bezocht door de twee vte's?
 - a) Voor hoeveel van hen heeft men reeds een traject op maat kunnen ontwikkelen en in welke penitentiaire instelling?

- b) Hoeveel van de 150 veroordeelden bevinden zich thans in penitentiaire instellingen waar ook de Vlaamse Gemeenschap optreedt?
 - c) De VSSE gaat er momenteel vanuit dat in totaal een 450-tal gedetineerden met een sterk wisselend risicoprofiel op het vlak van islamradicalisering aanwezig zijn.

Hoeveel van hen bevinden zich in penitentiaire instellingen waar ook de Vlaamse Gemeenschap optreedt? Zullen de twee vte's ook voor hen een traject op maat ontwikkelen? Tegen wanneer mogen we dat verwachten?
3. Hoeveel uur per week heeft de vte voor een individueel gesprek met een gedetineerde?
- a) Achten de minister dat voldoende om een deradicaliseringstraject op maat op te stellen?
 - b) Wat zijn de voornaamste noden van de reeds bezochte gedetineerden?
 - c) Tegen welke datum verwacht men dat voor elk van hen door de twee vte's een traject op maat ontwikkeld zal zijn?
4. Plant de minister bijkomende vte's die bezig zijn met de benadering, met de trajecten met het perspectief op re-integratie, van personen die in een gevangenis verblijven en die door de experts van de bevoegde federale administratie, het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen, worden beschouwd als in aanmerking komend voor een bijzonder penitentiair traject? Zo ja, hoeveel en wanneer? Zo neen, waarom niet?
5. In welke taal/talen kunnen de gedetineerden gebruik maken van de huidige aangeboden diensten zoals de twee vte's en of de psychosociale begeleiding?
- a) Bestaat er een mogelijkheid voor begeleiding in taal naar eigen keuze en of moedertaal/moedertalen?
 - b) Zo ja, hoeveel gedetineerden hebben hier reeds naar gevraagd en heeft men hier al gebruik van kunnen maken?

ANTWOORD

op vraag nr. 327 van 1 februari 2017

van **YASMINE KHERBACHE**

1-3. In elke gevangenis in Vlaanderen en Brussel zijn een beleidscoördinator en verschillende externe diensten, waaronder de trajectbegeleiders van het justitieel welzijnswerk, de forensische teams van de CGG, VDAB, volwassenonderwijs, ... actief. In afstemming met de lokale gevangenisdirecties en diensten binnen de gevangenis bouwen zij een vrijwillig aanbod uit voor de gedetineerden. Het gevangeniswezen is bevoegd voor de detentiebeheer, met inbegrip van detentieregimes, transferbeleid en detentie-invulling. Binnen DG EPI worden de geradicaliseerde gedetineerden opgevolgd door de cel Extremisme en de Centrale Psychosociale Dienst. In de gevangenis van Vlaanderen en Brussel gaat het begin maart 2017 in totaal over een 80-tal gedetineerden. In de eerste fase werd voor de opvolging van geradicaliseerde gedetineerden vooral gefocust op risicobeperking. In overleg tussen de DG EPI en de afdeling Welzijn en Samenleving van het Departement wordt stelselmatig gezamenlijk de detentie-invulling en de individuele begeleidingstrajecten naar disengagement voor deze gedetineerden vorm gegeven. Het gaat hierbij steeds om trajecten op maat, afgestemd op individuele noden. Een traject zal, afhankelijk van de noden, inspelen op verschillende aspecten en levensdomeinen en problematieken van de persoon: onderwijs, werk, zelfbeeld, weerbaarheid, agressie, trauma, psychologisch welbevinden, sociaal-economische facetten, gezin en familie, religie en ideologie, enzovoort. Deze trajecten worden ingevuld vanuit een multi-agency approach. Meerdere hulp- en dienstverleners, alsook islamdeskundigen, zullen een bijdrage leveren aan het traject dat een individu volgt tijdens detentie. In Vlaanderen werden 2 consultants met een expertise inzake extremistische radicalisering aangeworven die de lokale beleidscoördinatoren en hulpverleners moeten versterken. De consultants worden ingezet om individuele begeleidingstrajecten uit te werken en op te starten voor gedetineerden op basis van een aanmelding door DG EPI, de lokale gevangenisdirecties of door hulp- en dienstverleners in de gevangenis. Daarnaast gaan zij in op ondersteuningsvragen vanuit de hulp- en dienstverlening in het kader van de begeleidingstrajecten die binnen de reguliere werking vorm worden gegeven. Het zijn dus niet enkel de 2 consultants die trajecten begeleiden. Zij worden ingezet ter versterking van de bestaande hulp- en dienstverlening in de gevangenis.

De consultants zijn in januari 2017 gestart met individuele gesprekken. In een eerste fase zijn de consultants gestart met gesprekken op de D-Rad:Ex in Hasselt. Gezien de specificiteit van deze vleugel, is in overleg met het directoraat-generaal van de penitentiaire inrichtingen (DG EPI) en de lokale directie de keuze gemaakt om daar te starten. De consultants zijn trajecten gestart met 14 mensen, waarvan 10 in D-Rad/Ex in de gevangenis van Hasselt. De gesprekken duren gemiddeld 2u. Afhankelijk van de individuele casus, worden de 11 gedetineerden wekelijks tot tweewekelijks gesproken.

Het is niet mogelijk om in detail te treden over de vragen die er leven bij de gedetineerden. In het algemeen hebben de noden betrekking op psychologische hulp, onderwijs, weerbaarheid, religie en werk. Er wordt dan ook onder meer samengewerkt met de gevangenis zelf, de onderwijscoördinator van de gevangenis, de moslimconsultanten en de psychologen van het CGG. Deze trajecten zullen zich steeds verder ontwikkelen in functie de individuele noden en het detentieregime. Hoe

lang een traject duurt zal afhangen van de individuele casus. Voor bepaalde aspecten, zoals aansluiting op het groepsaanbod (bijvoorbeeld weerbaarheidstraining, Nederlands voor anderstaligen, beroepsopleiding,...) of werken in de gevangenis, zijn we afhankelijk van justitie. Indien deze gedetineerden onveiligheidsredenen geen toestemming hebben om hieraan te participeren, kunnen deze aspecten (voorlopig) niet worden opgenomen.

De consultants werken, zoals reeds aangegeven, op vraag van de hulp- en dienstverleners in de gevangenis. Daarnaast worden casussen aangedragen door DG EPI en de lokale directies. Deze casussen zijn zowel beklaagden of veroordeelden voor terrorisme-gerelateerde feiten, als ook zorgwekkende casussen van radicalisering in de gevangenis. De werking van de consultants in Hasselt wordt nu in een tweede fase uitgebreid met de drie satellietgevangenissen van Brussel, Gent en Brugge. Er is bewust gekozen voor een getrapte opstartfase zodat er kan bijgestuurd worden indien nodig.

4. De consultants zijn in november 2016 gestart. Hun functie houdt ook een deel beleidswerk in. Het is de bedoeling dat, op basis van hun ervaringen, we in samenwerking met het gevangeniswezen en de externe diensten actief in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, komen tot een meer gesystematiseerde pro-actieve aanpak van deze casussen tijdens detentie. Het pro-actief benaderen en intensief begeleiden van deze groep van gedetineerden vraagt, naast de inzet van de twee consultants, voornamelijk ook inzet van personeel van justitieel welzijnswerk (JWW) en de geestelijke gezondheidszorg (CGG). We zullen op termijn bekijken welke consequenties deze manier van werken inhoudt, en of hier een versterking van bepaalde reguliere diensten aan gekoppeld moet worden.
5.
 - a. De consultants kunnen gesprekken voeren in het Nederlands, Frans, Engels en Arabisch, afhankelijk van de moedertaal van de gedetineerde.
 - b. In Hasselt hebben 3 gedetineerden Nederlands als moedertaal. De andere gedetineerden werden door de consultants verder geholpen in één van bovengenoemde talen. Indien op termijn andere talen noodzakelijk zouden zijn, of bepaalde reguliere diensten geen aanbod in een andere taal kunnen doen, zal een beroep worden gedaan op tolken.